

ØKONOMI 20. JAN. 2014 KL. 11.12

Gmo-afgrøder er Europas varme kartoffel

Især udviklingslandene kaster sig i stigende grad over genmodificerede afgrøder. Imens ligger EU i et internt slagsmål.

AFGRØDER. EU-landene skal i de kommende uger endeligt skal sige ja eller nej til en ny gmo-majs, 12 år efter at ansøgningen blev indgivet. - Foto: FINN FRANDBSEN (arkiv)

JAKOB HVIDE BEIM
Journalist

Af de i alt 28 lande med genmanipulerede afgrøder verden over ligger kun de 5 i EU.

De 4 lande står tilmed for et forsvindende lille areal af den samlede produktion.

Fortalerne giver politisk tøven skylden for begrænset udbredelse og håber på et positivt signal til branchen, når EU-landene i de kommende uger endeligt skal sige ja eller nej til en ny gmo-majs, 12 år efter at ansøgningen blev indgivet.

LÆS OGSÅ Danmark frygter ny gmo-majs

»Om den her afstemning varsler et gennembrud for EU's regulering af genmanipulerede afgrøder er stadig uvist. Forsinkelser og blokader har været politisk motiverede frem for baseret på bevis«, lød det forleden fra den britiske landbrugsminister, Owen Paterson. Især i Europa har gmo været ekstremt omdiskuteret.

Mens fortalerne fremhæver, at det under strenge sikkerhedsforanstaltninger er muligt at

skabe mere effektive afgrøder til gavn for både økonomien, mennesker og miljø, advarer modstanderne mod en indgriben i naturen, der i yderste konsekvens kan have uheldige konsekvenser for både mennesker, dyr og planter.

Proces dømt ulovlig

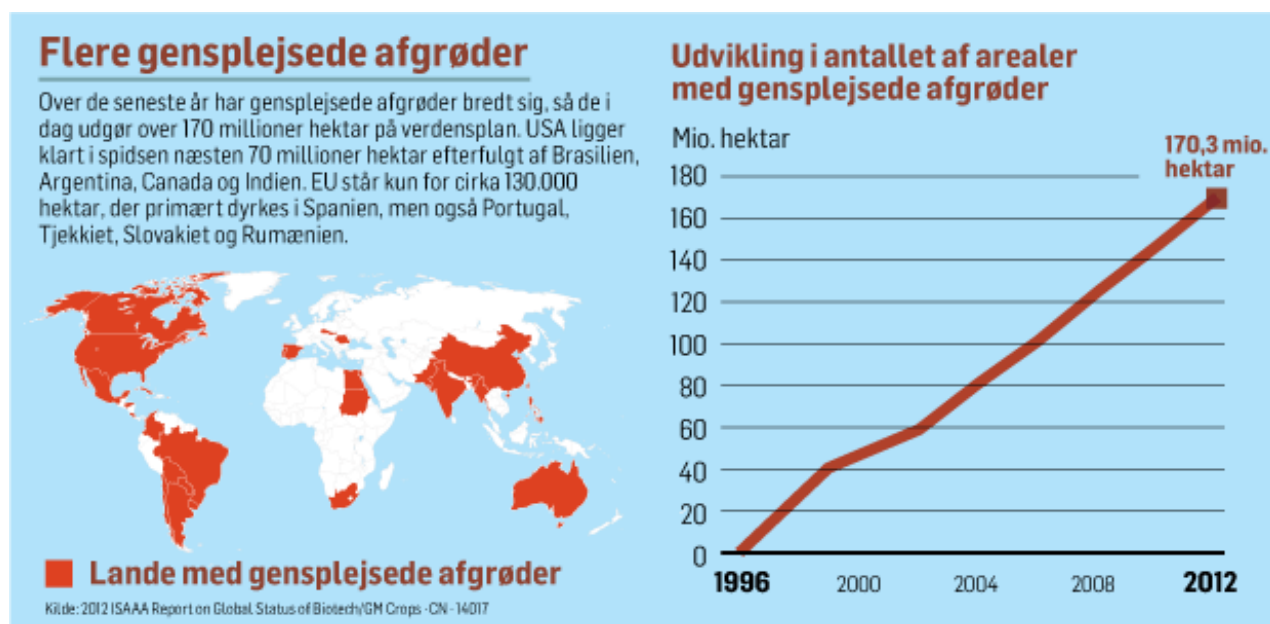
I dag tæller listen over godkendte gmo'er i EU omkring et halvt hundrede, når det handler om import til fødevarer og foderforbrug. Men kun én er godkendt til dyrkning.

I 1998 godkendte EU nemlig MON 810-majsen, der ligesom den nye gmo-majs er modstandsdygtig over for sommerfuglelarver.

Ganske vist blev der i 2010 givet tilladelse til dyrkning af gmo-stivelseskartoflen amflora, der kommer fra den tyske kemivirksomhed BASF.

Men i sidste måned blev selve processen bag godkendelsen dømt ulovlig af EU's førsteinstansret og tilladelsen annulleret.

LÆS OGSÅ Gmo-eventyret er aflyst i Danmark

I mellemtiden har virksomheden for længst taget flugten fra EU. Den tyske kemigigant meddelte allerede forrige år, at den flyttede forskning i bioteknologi fra Europa til USA. »Der er stadig mangel på accept af teknologien i Europa – hos størstedelen af forbrugerne, landmændene og politikerne«, forklarede bestyrelsesmedlem Stefan Marcinowski.

Magrete Auken: Man skal holde sig fra det

Den nye afgørelse fra EU-retten bekræfter blot, at det var rigtigt flytte fokus til bioteknologi til »markeder med fremtidig relevans«, lyder det ifølge Reuters fra virksomheden.

Omvendt ser modstanderne af gmo-annulleringen af godkendelsen som et bevis på, at området er for usikkert.

Man skal holde sig fra det. Der er flere problemer end løsninger

Margrete Auken, medlem af Europa-parlamentet

»Man skal holde sig fra det. Der er flere problemer end løsninger«, siger medlem af Europaparlamentet Margrete Auken (SF).

Hendes grønne gruppe har taget initiativ til en betænkning, der opfordrer medlemslandene til at sige nej, når de inden for de kommende uger skal tage stilling til godkendelsen af den nye gmo-majs.

Et flertal i miljøudvalget har godkendt opfordringen, som det samlede parlament skal stemme om i morgen.

Oprør blandt medlemslandene

Uenigheden om gmo er dog så omfattende, at den fælles regulering er på vej i graven.

Allerede på nuværende tidspunkt har flere medlemslande af egen kraft modsat sig de fælles beslutninger.

FAKTA

Gensplejsning

Med moderne genteknologi er det blevet muligt at konstruere planter med visse egenskaber indbygget i deres arvmasse.

Genmodificering minder om det traditionelle forædlingsarbejde inden for landbruget.

Men det er nyt, at man kan forædle meget hurtigere, og at egenskaber fra selv fjernt beslægtede organismer kan overføres til afgrøder.

I tidens løb har EU kun godkendt to gmo-afgrøder til dyrkning. Den ene er netop blevet annulleret. Nu skal der tages stilling til en tredje.

Da EU-kommissionen i 2010 godkendte amflorakartofflen til dyrkning, meddelte både Grækenland, Luxembourg, Polen, Ungarn og Østrig: Ikke her.

Hertil kommer, at otte medlemslande – blandt andet Frankrig og Tyskland – af egen kraft har forbudt dyrkning af den genmodificerede MON 810-majs på deres jord.

EU-landene skal kunne bestemme

EU-kommissionen har opgivet modstanden mod oprøret.

I stedet har den efter pres fra medlemslandene foreslået, at det fremover skal være op til dem selv at tage stilling til dyrkning af gmo.

Paradoksalt nok er også dette forslag strandet på grund af modstand fra et blokerende mindretal af lande, selv om Danmark forsøgte at drive forslaget frem under EU-formandskabet i 2012.

LÆS OGSÅ Tør landbruget slippe krykkerne?

»Så kan de lande, der ikke vil have gmo'en sige nej, mens de andre kører videre. Den nuværende beslutningsproces fungerer ikke«, siger miljøminister Ida Auken (SF).

Det vil imidlertid være en svækkelse af det indre marked, mener brancheorganisationen Landbrug & Fødevarer.

»Det er ikke et forslag, vi bryder os om, set i lyset af at vi har brugt 20 år på at skabe nogle fælles regler«, siger chefkonsulent Bruno Sander Nielsen.

Også her er der altså tale om en varm kartoffel.